

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/publikacje/periodyki-ipn/institute-of-national-r/issues/107567,What-is-Politics-of-History-Concerning-Poland-Raison-dtat-ad-vocem.html>
03.03.2026, 12:38

What is 'Politics of History'? Concerning Poland's Raison d'État (ad vocem).

Institute of National Remembrance Review 1, 2019, pages 33-65.

Jan Pomorski

[ORCID](#)

[DOI: 10.48261/INRR190103](#)

Abstract: The term 'politics of history' can be encountered in the narratives created by three distinct types of social practice: (1) the social practice of research ('politics of history' is the subject of the research, and not the practice); (2) the social practice of politics ('politics of history' is practiced, and may be either an instrument for gaining and retaining power, and/or an instrument for realising the state's raison d'état); (3) the social practice of memory (where the practice of 'politics of history' also has a place, and is synonymous with 'politics of memory'). The author argues that political raison d'état requires Poland to pursue an active politics of history which should be addressed abroad, and proposes that its guiding ideas should be based on three grand narratives: (1) the fundamental role of 'Solidarity Poland' in the peaceful dismantling of the post-Yalta system in Europe, (2) the Europe of the Jagiellonians, and (3) the Europe of the Vasas, as constructs simultaneously geopolitical and civilisational, in which Poland performed an agential function.

Keywords: politics of history as a subject of research, politics of history as a subject of practice, politics of history as raison d'état

References

Burszta, Średziński 2016: Burszta, Wojciech, and Średziński Przemysław. "Rekonstrukcje historyczne to wtłaczanie w umysły młodych ludzi zupełnie fałszywego wyobrażenia wojny, męczeństwa i cierpienia" [Historical reconstructions force completely false ideas of war, martyrdom and suffering into the minds of young people]. *Dziennik Gazeta Prawna*, August 20, 2016.

<https://wiadomosci.dziennik.pl/opinie/artykuly/529189,wojciech-burszta-wywiad-rekonstrukcjerozmowa.html>.

Chodakiewicz 2016: Chodakiewicz, Marek Jan. 2016. *Międzymorze*. Warsaw: 3S Media: Fundacja Niezależny Zespół Badawczy.

Cichocki, 2006: Cichocki, Marek. "Polityka historyczna – za i przeciw" [Politics of history –

for and against]. *Mówią Wieki* 8, August 17, 2006: 10–17.

Cywiński, Piegza 2018: Cywiński, Piotr, and Piegza, Szymon. "Dyrektor muzeum Auschwitz-Birkenau: to miejsce nie powinno być zakładnikiem polityki [Wywiad]" [Director of the Auschwitz-Birkenau Museum: This place should not be hostage to politics (Interview)]. *Onet.pl*. Accessed January 15, 2019.

<https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/piotr-cywinski-kl-auschwitz-muzeum-nie-jest-zakladnikiem-polityki/ebcsnjs>.

Domańska 2002: Domańska, Ewa. "Introduction". In *Pamięć, etyka i historia: anglo-amerykańska teoria historiografii lat dziewięćdziesiątych (antologia przekładów)* [Memory, ethics and history: Anglo-American theory of historiography in the 1990s (anthology of translations)]. Ed. Domańska, E. Poznań: Wydawnictwo Poznańskie.

Eisler 2016: Eisler, Jerzy. 2016. *Co nam zostało z tamtych lat? Dziedzictwo PRL* [What do we have from those years? The heritage of the Polish People's Republic]. Warsaw: PWN.

Giedroyc 1999: Giedroyc, Jerzy. 1999. *Autobiografia na cztery ręce* [Autobiography for four hands]. Ed. Pomian K., 2nd ed. Warsaw: "Czytelnik".

Głowiński 1993: Głowiński, Michał. 1993. *Peereliada. Komentarze do słów 1976–1981*. Warsaw: Państwowy Instytut Wydawniczy.

John Paul II, 2005: Jan Paweł II [John Paul II]. 2005. *Pamięć i tożsamość: rozmowy na przełomie tysiącleci* [Memory and identity: personal reflections]. Cracow: Społeczny Instytut Wydawniczy Znak.

Judt, Snyder 2013: Judt, Tony, and Snyder, Timothy. *Thinking the Twentieth Century*. London: Vintage 2013.

Kersten 1974: Kersten, Adam. 1974. "Romans i historia" [Adam Kersten interview]. *Spojrzenia* 6.

Kersten 1987: Kersten, Krystyna. 1987. "Moja przygoda z historią najnowszą" [My adventure with recent history]. *Przegląd Powszechny* 3: 368–388.

Klein 2000: Klein, Kerwin Lee. 2000. "On the Emergence of Memory in Historical Discourse". *Representations (Grounds for Remembering)*. Special Issue, 69 (Winter): 127–150.

Kornat 2018: Kornat, Marek. "Powstanie Warszawskie ukazało Zachodowi prawdziwe oblicze Sowietów" [The Warsaw Rising revealed the true face of the Soviets to the West]. *WPolityce*, August 1, 2018. Accessed January 15, 2019.
<https://wpolityce.pl/historia/406238-tylko-u-nas-prof-kornat-o-powstaniu-warszawskim>.

Kula 1996: Kula, Witold. 1996. *Rozdziałki*. Warsaw: TRIO.

Leder 2014: Leder, Andrzej. 2014. *Prześniona rewolucja. Ćwiczenia z logiki historycznej* [The dreamed-of revolution. Exercises in historical logic]. Warsaw: Wydawnictwo Krytyki Politycznej.

Łukasiewicz 2018: Łukasiewicz, Sławomir. "Wojny koncepcyjne historyków. Na marginesie książki Marka Jana Chodakiewicza o »Międzymorzu«" [War of concepts among historians. On the margins of Marek Jan Chodakiewicz's book on the 'Interseas' initiative]. *Ohistorie*. July 20, 2018. Accessed January 15, 2019.

<http://ohistorie.eu/2018/07/20/wojny-koncepcyjnehistorykow-na-marginesie-ksiazki-marka-janachodakiewicza-o-miedzymorzu/>.

Mazur, 2009: Mariusz, Mazur. 2009. *O człowieku tendencyjnym...: obraz nowego człowieka w propagandzie komunistycznej w okresie Polski Ludowej i PRL 1944-1956* [On the biased man: the image of the new man in Communist propaganda during People's Poland and the Polish People's Republic, 1944-1956]. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Muszyński 2018: "Abp Henryk Muszyński: Zdradzamy europejską solidarność" [Archbishop Muszynski: We are betraying European solidarity]. *Więź* July 13, 2018. Accessed January 15, 2019.

<http://wiez.com.pl/2018/07/13/wieczcytuje-abp-muszynskizdradzamy-europejska-solidarnosc/>.

Nijakowski, 2006: Nijakowski, Lech M. 2006. *Domeny symboliczne. Konflikty narodowe i etniczne w wymiarze symbolicznym* [Symbolic domains. National and ethnic conflicts in the symbolic dimension]. Warsaw: SCHOLAR.

Nora 2001: Nora, Pierre. 2001. "Time of memory". *Res Publica Nowa* 7: 37-43.

Nowak 2015: Nowak, Andrzej. 2015. *Pierwsza zdrada Zachodu. 1920 – zapomniany appeasement* [The West's first betrayal. 1920 – the forgotten appeasement]. Cracow: Wydawnictwo Literackie.

Nowak 2017: Nowak, Andrzej. 2017. "Czy w polityce historycznej jest miejsce na kategorię »zdrady«?" [Is there a place in politics of history for the category of 'betrayal'?]. *Dzieje Najnowsze* 3: 299-312.

Pomian 1968: Pomian, Krzysztof. 1968. *Przeszłość jako przedmiot wiary. Historia i filozofia w myśli średniowiecza* [The past as an object of faith. History and philosophy in medieval thought]. Warsaw: PWN.

Pomian 2010: Pomian, Krzysztof. 2010. *Przeszłość jako przedmiot wiedzy* [The past as an object of knowledge]. Warsaw: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Pomorski, 2008: Pomorski, Jan. 2008. "Ucieczka od historii jako element poprawności politycznej" [Escaping history as an element of political correctness]. In *Pamięć i polityka*

historyczna. *Doświadczenia Polski i jej sąsiadów* [Memory and politics of history. The experience of Poland and its neighbours]. Ed. Nowinowski S.M., Pomorski J. and Stobiecki R. Łódź: Wydawnictwo Naukowe Ibidem, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu: 107–116.

Pomorski 2015: Pomorski, Jan. 2015. "Jerzego Giedroycia rozumienie historii" [Jerzy Giedroyc's understanding of history]. In *Giedroycia rozrachunki z historią i polityką. Studia i szkice w czterdziestą rocznicę "Zeszytów Historycznych"* [Jerzy Giedroyc settles his accounts with history and politics. Studies and sketches on the fortieth anniversary of "Zeszyty Historyczne"]. Ed. Nowinowski S.M. and Stobiecki R. Łódź: Wydawnictwo Ibidem.

Pomorski 2017a: Pomorski, Jan. 2017. "Appeasement jako ostrzeżenie. Rozważania o historiografii i polityce historycznej (Wokół »Pierwszej zdrady Zachodu« Andrzeja Nowaka)" [Appeasement as a warning. Reflections on historiography and politics of history (on Andrzej Nowak's The West's first betrayal)]. *Dzieje Najnowsze* 3: 269–298.

Pomorski 2017b: Pomorski, Jan. 2017. "Polityzacja/mitologizacja historii, czyli w czym neuronauka (i metodologia) może pomóc badaczowi historii najnowszej?" [The politicisation/mythologisation of history: how can neuroscience (and methodology) help the researcher of recent history?]. *Historia@Teoria* 4 (6). DOI <https://doi.org/10.14746/ht.2017.6.4.02>.

Pomorski 2017c: Pomorski, Jan. 2017. "Dylematy polskich historyków AD 2017. (Raz jeszcze o polityzacji/mitologizacji historii)" [Dilemmas of Polish historians AD 2017. (Once more on the politicisation/mythologisation of history)]. *Historia@Teoria* 4 (6). DOI <https://doi.org/10.14746/ht.2017.6.4.02>.

Pomorski 2017d: Pomorski, Jan. 2017. "Spoglądając w przeszłość... Studia i szkice metahistoryczne" [Looking into the past... Metahistorical studies and sketches]. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Pomorski 2018: Pomorski, Jan. 2018. "Historyk w służbie 'rozumu politycznego' (prof. Andrzejowi Nowakowi »wirtualnie« do sztambucha)" [A historian in the service of 'political reason' (To Professor Andrzej Nowak 'virtually' in the album amicorum)]. *Ohistorie*. July 17, 2018. Accessed January 15, 2019. <http://ohistorie.eu/2018/07/17/historyk-w-sluzbierozumu-politycznego/>.

Ricoeur 2002: Ricoeur, Paul. 2002. "Rewanż pamięci" [The vengeance of memory]. In Żakowski, Jacek and Kieres, Leon. *Rewanż pamięci* [The revenge of memory]. Warsaw: SIC!.

Snyder 2003: Snyder, Timothy. 2004. *The Reconstruction of Nations: Poland, Ukraine, Lithuania, Belarus 1569–1999*. London: Yale University Press.

Snyder 2017: Snyder, Timothy. 2017. *On Tyranny: Twenty Lessons from the Twentieth*

Century. London: Vintage Digital.

Snyder 2018: Snyder, Timothy. 2018. *The Road to Unfreedom. Russia, Europe, America*. London: Vintage Digital.

Stobiecki 2018: Stobiecki, Rafał. 2018. "Mimo wszystko w obronie »polityki historycznej«" [After all, in defence of 'politics of history']. *Więź* 1 (Spring): 113-124.

Volodykhin 1999: Volodykhin, Dmitri. 1999. "Феномен Фольк-Хистории" [Phenomenon of the folk history]. *Международный Исторический Журнал* 5.
http://sceptsis.net/library/id_148.html.

PLIKI DO POBRANIA

[\(pdf, 766.96 KB\) 28.08.2020 08:00](#)